

ANESTESIASAIRAANHOITAJAN OSAAMISVAATIMUKSET

Suomen Anestesiaa sairaanhoitajat ry on laatinut päivitettyt osaamisvaatimukset, jotka kuvaavat Suomessa työskentelevien anestesiaa sairaanhoitajien vaativaa ja laajaa työnkuvaa. Osaamisvaatimusten tarkoituksena on avata työn keskeisiä tehtäviä, tarvittavia osaamisalueita, potilasturvallisuus- ja laatuvaatimuksia.

Anestesiaa sairaanhoitajan ydinosaamista ovat anatomian ja fysiologian tiedot, farmakologinen osaaminen, hätätilanteiden hallinta, moniammatillinen tiimityö, anestesiaa muotojen hallinta, monipuolinen laiteosaaminen, erilaisten kivunhoitomenetelmien hallinta sekä erilaisten tietojärjestelmien hallinta.

Tavoite on kohti kansainvälistä vertailua kestävää tasoa, ja näin ollen tasoa on tarkoitus myös nostaa tulevaisuudessa. Osaamisvaatimusten on tarkoitus vaikuttaa ja ohjata ammattikorkeakoulutuksen opetussuunnitelman sisältöä, jotta se vastaa työelämän tarpeita.

Anestesiaa sairaanhoitajan toiminta perustuu näyttöön ja kansainvälisiin käytäntöihin. Ammatillinen kehitys, jatkuva koulutus ja osaamisen ylläpito ovat keskeisiä. Anestesiaa sairaanhoitaja käyttää työssään parasta saatavilla olevaa tietoa ja pyrkii toiminnallaan suojelemaan yhteisöä töissä ja yhteiskunnassa harhaanjohtavalta ja väärältä informaatiolta.

Anestesiaa sairaanhoitaja osallistuu osaamisensa mukaisesti tutkimuksen tekemiseen, levittämiseen ja hyödyntämiseen. Anestesiaa sairaanhoitaja kunnioittaa työssään muiden ammattiryhmien ammattitaitoa ja edesauttaa toimivaa yhteistyötä ammattiryhmien välillä edistääkseen potilaan hyvinvointia.

Anestesiaa sairaanhoitajat osallistuvat anestesiahoitoon pre-operatiivisessa, intra-operatiivisessa ja välittömässä post-operatiivisessa vaiheessa.

PRE-OPERATIIVINEN VAIHE

Anestesiaa sairaanhoitaja varmistaa turvallisen hoitoympäristön ja tarkistaa tarvittavan välineistön. Hän kerää potilaan oleelliset esitiedot haastattelun, potilastietojärjestelmän ja tutkimustulosten perusteella sekä arvioi potilaan kokonaisvaltaisen tilanteen. Näiden tietojen pohjalta anestesiaa sairaanhoitaja tunnistaa mahdolliset riskitekijät ja suunnittelee anestesiaa ja kivunhoitoa koskevat ratkaisut potilaslähtöisesti. Lisäksi hän ohjaa potilasta tulevaan anestesiaan liittyen ja toteuttaa tarvittavat anestesiaa valmistelut anestesiaa lääkärin ohjeiden mukaisesti.

INTRA-OPERATIIVINEN VAIHE

Anestesian aikana anestesiahoitaja hallitsee erilaiset anestesianmuodot ja ylläpitää anestesiaa arvioimalla sen riittävyyttä jatkuvasti yhdessä anestesia-lääkärin kanssa sekä myös itsenäisesti. Hän tarkkailee potilaan vitaalielintoimintoja ja turvaa ne koko toimenpiteen ajan, hyödyntäen valvontalaitteita ja tulkiten mittaustuloksia systemaattisesti.

Anestesiahoitaja tuntee käytettävien lääkkeiden vaikutukset ja mahdolliset haittavaikutukset sekä soveltaa tätä tietoa potilaan yksilöllisen tilanteen mukaan. Lisäksi hän varautuu hätätilanteisiin ja toimii niissä nopeasti ja järjestelmällisesti potilasturvallisuutta tukien.

VÄLITÖN POST-OPERATIIVINEN VAIHE

Anestesiahoitaja arvioi potilaan tilan anestesian jälkeen tarkkailemalla vitaalielintoimintoja, hengitystä, kipua, pahoinvointia ja tietoisuuden tasoa. Hän tukee potilaan heräämistä ja varmistaa turvallisen alkuvaiheen toipumisen. Ennen potilaan siirtämistä seuraavaan hoitopaikkaan anestesiahoitaja analysoi potilaan voinnin ja varmistaa, että siirtokriteerit täyttyvät. Lisäksi hän antaa kattavan raportin perioperatiivisista tapahtumista jatkohoitotiimille ja ohjaa potilasta toipumiseen, kivunhallintaan ja yksilöllisiin jatkohoitohjeisiin liittyvissä asioissa.

HÄTÄTILANTEET

Anestesiahoitajan tulee hallita toimintamallit leikkaussalissa mahdollisiin harvinaisiin hätätilanteisiin. Näitä hätätilanteita ovat anafylaksia, puuduteainemyrkytys, maligni hypertermia, yllättävä vaikea hengitystie anestesiainduktion jälkeen, tulipalo leikkaussalissa, hypoksia yleisanestesian aikana, aspiraatio, bronkospasmi, laryngospasmi, keuhkoembolia, bradykardia ja takykardia.

Anestesiahoitajan tulee tunnistaa ja hallita hoitoelvytys sekä tarvittaessa pystyä johtamaan hoitoelvytys itsenäisesti. Anestesiahoitajalla on velvollisuus ylläpitää osaamistaan säännöllisellä elvytyskoulutuksella.

Massiiviverenvuoto tilanteessa anestesiahoitaja tuntee protokollan ja osaa toimia sen mukaisesti. Verensiirtoprotokolla ja verensiirron suorittaminen sekä siihen mahdollisesti liittyvien komplikaatioiden tunnistaminen pitää hallita.

KIVUN HOITO

Anestesia-asiaan hoitajalla on kyky tunnistaa ja arvioida kipua eri potilasryhmissä. Hän valitsee oikean kipumittarin potilaskohtaisesti ja havainnoi fysiologisia merkkejä. Anestesia-asiaan hoitaja tuntee kipulääkkeiden vaikutusmekanismit, annostelutavat ja yhteisvaikutukset anestesia-aineiden kanssa. Hän suunnittelee ja toteuttaa pre-, intra- ja post-operatiivisen kivunhoidon yhteistyössä anestesia-lääkärin kanssa.

Anestesia-asiaan hoitaja osaa soveltaa multimodaalista kivunhoitoa, hallitsee kivunhoidon erityistekniikat ja niihin kuuluvan välineistön. Anestesia-asiaan hoitaja osaa keskustella potilaan kanssa kivusta, sen hoidosta ja odotettavissa olevista vaikutuksista ja tukee potilaan aktiivista roolia kivunhallinnassa.

Hän hallitsee kroonisesta kivusta kärsivän potilaan erityispiirteet hoidettaessa akuuttia kipua. Anestesia-asiaan hoitaja toimii potilaan parhaaksi, kunnioittaa yksilöllisiä tarpeita ja perustaa toimintansa ajankohtaiseen tutkimustietoon.

TALOUDELLISUUS JA KESTÄVÄ KEHITYS

Anestesia-asiaan hoitajan tulee käyttää resursseja tehokkaasti ja taloudellisesti, kuitenkin potilastyytyväisyys ja -turvallisuus säilyttäen. Anestesia-asiaan hoitajalla on velvollisuus huolehtia ekologisuudesta ja osoittaa ympäristövastuullisuutta. Tämä koskee mm. anestesiakaasuja ja lääkejätteiden määrän vähentämistä sekä lääkejätteiden oikeaoppista ja vastuullista kierrättämistä. Hän hallitsee myös sytostaattijätteiden oikeaoppisen käsittelyn. Anestesia-asiaan hoitajan tulee huomioida ympäristövaikutukset ja toimia sen osalta vastuullisesti.

POTILASTURVALLISUUS

Anestesia-asiaan hoitaja toimii potilasturvallisuuden asiantuntijana ja varmistaa sen toteutumisen kaikissa työtehtävissään. Hän hyödyntää työssään näyttöön perustuvaa tietoa, ajankohtaisia hoitotyön ammatillisia työkaluja, tarkastuslistoja sekä teknologiaa kuten esimerkiksi sähköisiä järjestelmiä sekä potilastietojärjestelmiä.

Anestesia-asiaan hoitaja hallitsee vaativan lääke- ja nestehoidon, laite- ja monitorointihoidon sekä soveltaa työssään näyttöön perustuvia menetelmiä infektioiden torjunnassa. Hän osaa ennakoida, tunnistaa ja analysoida poikkeama- ja vaaratilanteita sekä ohjata monialaista tiimiä näiden hallinnassa. Tiimityö ja kommunikaatio ovat keskeisiä potilasturvallisuutta tukevia toimia.

Anestesia-asiaan hoitaja varmistaa tietosuoja- ja tietoturva vaatimusten toteutumisen ja huomioi potilaan yksityisyyden. Anestesia-asiaan hoitaja kehittää

potilasturvallisuutta organisaationsa sekä erikoisalansa tasolla sekä osallistuu laadunhallintaan ja toiminnan strategiseen kehittämiseen.

ASEPTIIKKA

Anestesiahoitajan tulee työssään hyödyntää ajantasaista aseptiikkatietoa ja tarvittaessa päivittää osaamistaan ja toimintatapojaan. Aseptisen omatunnon merkitystä anestesiahoitotyössä ei voi sivuuttaa. Anestesiahoitaja tuntee käsihygienian tärkeyden ja hallitsee tavanomaiset varotoimet.

Anestesiahoitaja tuntee potilaiden eristysluokat, osaa toimia niiden edellyttämällä tavalla sekä varmistaa asianmukaisen suojavälineistön saatavuuden itselleen ja muulle henkilökunnalle. Lisäksi hän hallitsee suojavälineiden oikean käytön.

Anestesiahoitaja valvoo ja ylläpitää potilaan aseptista hoitoa. Erityisesti hän vastaa neste- ja lääkehoidon aseptisesta toteutuksesta. Hän tuntee käyttämänsä välineistön ja niiden oikeat puhdistusmenetelmät.

TIETOJÄRJESTELMÄT, KIRJAAMINEN JA RAPORTOINTI

Anestesiahoitaja ymmärtää anestesiadokumentoinnin merkityksen potilasturvallisuuden ja hoitotapahtumien jäljitettävyyden kannalta. Hän osaa kirjata anestesiakertomukseen potilaan hoitoon liittyvät tiedot tarkasti ja selkeästi. Anestesiahoitaja hallitsee organisaation käyttämät kirjausjärjestelmät sekä käsittelee potilasasiakirjoja salassapitosäädösten mukaisesti. Lisäksi hän hallitsee hyvän raportointikäytännön ja osaa hyödyntää käytössä olevia raportointityökaluja.

LÄÄKINNÄLLISET LAITTEET

Anestesiahoitaja tuntee lääkinnällisiin laitteisiin liittyvän keskeisen lainsäädännön ja ammattimaisen käyttäjän vastuut ja velvollisuudet. Hän tuntee erisidosryhmien roolit, vastuut ja velvollisuudet laiteturvallisuuden kokonaisuudessa (esim. organisaation johto, ammattimaisen käytön vastuuhenkilö, esihenkilö, laitevastaava, lääkintätekniikka, välinehuolto, laitevalmistaja).

Anestesiahoitaja hallitsee yksikössään käytettävien lääkinnällisten laitteiden ja tietojärjestelmien käytön. Hän tunnistaa lääkinnälliset laitteet sekä lääkinnällisen laitteen määritelmän täyttävät ohjelmistot ja tietojärjestelmät. Hän hankkii tarvitsemansa tiedot ja taidot: tunnistaa osaamispuutteensa, vaatii riittävän koulutuksen ja perehdytyksen lääkinnällisten laitteiden turvalliseen käyttöön.

Anestesia-asiaan hoitaja huolehtii laitteiden käyttökunnosta. Hän tuntee laitteiden käyttöön liittyvät riskit, tunnistaa vaaratilanteet ja osaa toimia poikkeustilanteessa. Hän tunnistaa käyttöympäristön sekä sähkö-, kaasun- ja säteilyturvallisuuden merkityksen osana lääkinneellisten laitteiden turvallista käyttöä.

Anestesia-asiaan hoitaja noudattaa organisaation tietosuojan- ja tietoturvakäytäntöjä, tuntee aiheeseen liittyvän keskeisen lainsäädännön ja tunnistaa työssään ne tilanteet, joissa lääkinneellisen laitteen käytön yhteydessä voi syntyä tietosuojan- tai tietoturvariski. Anestesia-asiaan hoitaja tuntee myös ilmoittamisen menettelyn lääkinneellisiin laitteisiin liittyvissä vaaratapahtumissa.

EETTISYYS

Anestesia-asiaan hoitaja noudattaa työssään Suomen terveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä, asetuksia sekä viranomaisien ohjeistuksia ja määräyksiä. Anestesia-asiaan hoitaja kunnioittaa työssään ihmisoikeuksia ja hoitaa kaikkia potilaita yhtä hyvin riippumatta potilaan iästä, ihonväristä, uskonnosta, kulttuurista, vammasta, sairaudesta, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kansallisuudesta, politiikasta tai sosiaalisesta asemasta.

Anestesia-asiaan hoitaja kunnioittaa potilaan itsemääräämisoikeutta ja varmistaa, että potilaalla on riittävät tiedot pystyäkseen osallistumaan hoitoaan koskevaan päätöksentekoon. Anestesia-asiaan hoitaja sitoutuu vaitiolovelvollisuuteen ja suojelee potilaan yksityisyyttä huolehtimalla, ettei arkaluontoinen ja luottamuksellinen tieto päädy hoidon ulkopuolella olevien henkilöiden saataville.

Anestesia-asiaan hoitaja toimii rehellisesti, suojelee potilaita epäeettiseltä tai laittomalta toiminnalta sekä puolustaa omaa omantunnonvapauttaan suhteessa potilaisiin ja työtovereihin. Anestesia-asiaan hoitaja osallistuu kehittämistyöhön, joka parantaa kirjallisen ja suullisen tiedon luottamuksellisuutta ja turvallisuutta ammatillisessa toiminnassa. Anestesia-asiaan hoitaja ylläpitää korkeaa ammattitaitoa ja osaamista järjestelmällisen ja jatkuvan koulutuksen sekä arvioinnin avulla.

YHTEISKUNTA JA ANESTESIASAIRAANHOITAJA

Anestesia-asiaan hoitajalla on yhteiskunnallinen vastuu sekä ammattilaisena että yhteiskunnan jäsenenä. Hän osallistuu ammattikunnan pyrkimyksiin suojella yhteisöä ja yhteiskuntaa virheelliseltä tiedolta ja vääriltä käsityksiltä sekä ylläpitää ammattikuntansa yhtenäisyyttä. Anestesia-asiaan hoitaja tekee yhteistyötä muiden

terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, osallistuu tarvittaessa yhteiskunnallisiin hankkeisiin ja noudattaa tutkimuksen ja raportoinnin eettisiä periaatteita.

Anestesiahoitaja osallistuu ammatin kehittämiseen ja toimii aktiivisesti sen puolesta, että työolosuhteet mahdollistavat laadukkaan ja turvallisen anestesiahoito. Anestesiahoitaja määrittelee ja kehittää ammattirooliaan kliinisessä, poliittisessa ja ammatillisessa ympäristössä. Anestesiahoitaja edistää ja osallistuu kansallisiin sairaanhoitajien yhdistyksiin, jotta voitaisiin luoda myönteinen sosioekonominen ilmapiiri sairaanhoitajille ja vaikuttaa terveydenhuollon päätöksentekoon.

Anestesiahoitaja seuraa yhteiskunnallisia, väestöön liittyviä ja globaaleja suuntauksia anestesia- ja heräämöhoidossa arvioidakseen niiden merkitystä ja vaikutuksia tulevaisuuteen. Anestesiahoitaja osallistuu julkisten, lainsäädännöllisten ja työnantajatahojen tietoisuuden lisäämiseen koskien erikoisalansa osaamista, koulutusta ja kehittämistä.